

SvD KULTUR

Visionerna saknas i S

22 oktober 2011 kl 01:00

DEBATT Under storhetstiden på 1900-talet var det socialdemokraterna som byggde framtiden. Sedan tog nyliberalismen över begreppet, och det är just avsaknaden av framtidsdrömmar som är vänsterns stora problem, skriver Henrik Arnstad.

en västerländska vänsterns kris i allmänhet och den svenska socialdemokratins problem i synnerhet tolkas ofta som ett mysterium. Senast reflekterade historikern Håkan Arvidsson i denna tidning över problemet, utifrån perspektivet att brist på intellektuell debatt ("intellektuell åderförkalkning") orsakat tillbakagången sedan storhetstiden under 1900-talets mitt.

Frågeställningen kan dock konkretiseras, utifrån resonemang om vad som låg bakom socialdemokratins stora framgångssaga 1945–1968. Jag vill peka på det dåtida svenska socialdemokratiska formuleringsföreträdet angående moderniteten. Socialdemokratien byggde framtiden, medan högern fortfarande var präglad av konservatism och implicit antidemokrati. Högerledaren Jarl Hjalmarsson hade tidigare yttrat att han ville "mala sönder den demokratiska ideologin och ersätta den med egna positiva begrepp". Liberalismen förmådde bara göra symboliskt motstånd angående socialdemokratins hegemoni – inte minst då Folkpartiet föredragit en tysk seger under andra världskrigets kritiska år 1940–1941. Socialdemokratins dominans syntes tydligt i tidens historiesyn. Det rådde konsensus om att det fattiga och eländiga förflutna hade ersatts av ett nytt välfärdssamhälle. Och det var socialdemokrater som Per Albin Hansson, Tage Erlander, Gustav Möller, med flera, som fick äran för detta. Men efter några decennier upplevdes inte det nya som särskilt nytt längre och med 1968-generationen skedde ett skifte.

Att "vara vänster" är sedan dess intimt förknippat med anti-modernitet. Det började med hyllanden av Indokinas bondegerillor och kinesiska bönder under Mao. Efter Vietnamkrigets slut 1975 vidtog kärnkraftsmotståndet – delvis i direkt opposition mot de äldre modernitetsförespråkarna inom socialdemokratien. Inflytelserika vänsteraktörer som Tage Danielsson personifierade och kanaliserade populärt rörelsen som gjorde modernitet farlig, ful och anstötlig bland 40-talister med röda stjärnor på sin väskavaj. Tidens tecken var almstrid, gröna vågen och träskor. Men även om dagens vänster har kasserat de sistnämnda, mycket opraktiska, skodonen så förblev anti-modernitet och framtids pessimism ett signum för den kollektiva identiteten "vänster".

Ett politiskt utrymme öppnades för nyliberalismen, eftersom "framtid" så att säga blev ledig. I dag förverkligas dessa högerpräglade framtidsdrömmar angående privatiseringar och avregleringar medan oppositionen ägnar sig åt kamp för att bevara det förfallna Slussen i Stockholms innerstad. Men nostalgi vinner generellt inga val. Denna anti-modernitet, som i dag dominerar socialdemokraterna, är potentiellt farlig för hela det svenska samhället. Den har skapat utrymme för ett fascistiskt parti i riksdagen, vilket aldrig tidigare hänt i Sveriges historia.

Sammanfattningsvis: det som saknas socialdemokratien är inte en ny Ernst Wigforss, utan en kollektiv vänsterdröm om samtid och framtid. Det är emellertid inte historikerns uppgift att formulera sådana drömmar.

HENRIK ARNSTAD Historievetenskaplig skribent.

SvD | NYHETER

svd.se/nyheter

EU sätter hård press på krislandet Italien

NYA KRAV Berlusconi: "Italien är mer solitt än Sverige".

EUROBRÅKET Sarkozy skällde ut Cameron
TOPPMÖTET Samsyn saknas mellan de två stora
REPORTAGE Eurons grannar fast i valutalånen
CERVENKA Italien – krutdurk som kan sänka EU
KOLUMN Skuldskrisen – en urspårad fyllefest

"Händelseförloppet klarnar"

LJUNGBY Spaningen fortsätter. Uppemot 40 poliser jobbar med fallet.

"Far åt helvete, ni och Nato bakom er"

LIBYEN Saif al-Islam: "Vi fortsätter kämpa".

Plötslig spädbarnsdöd ökar

Dramatiska siffror. "Myndigheternas ansvar är stort."

Sex före 15 väcker frågor om laglighet

IDAG BARN RFSU möter ny oro.

Sexhandel i massagesalonger

Polisen och Skatteverket hårdbevakar över hela landet

"En av världens sämsta chefer"

Ny sida av Applegrundaren avslöjad. 88

BILDSPEL

Ny stadsdel växer fram ute i vattnet

Eko Atlantic City i Lagos ska bli lika stort som Manhattan.

SENASTE NYTT

Nyheter Sport Mest läst

10:35 **Moped krockade i Saltsjöbaden**

10:33 **Eurozonens inköpschefer deppar**

10:30 **Piskorna viner i parlamentet**

10:29 **Kirchner firade presidentvalsseger**

10:29 **EU sneglar på norska oljefonden**

10:28 **Hög polisnota anmäld till JO**

10:13 **Bankpressen en katalysator**

10:07 **Här är Årets allsvenska lag**

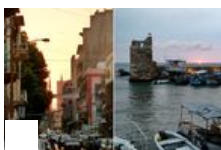
10:04 **Uppåt på Stockholmsbörsen**

FLYGBILDER

Här släcks branden i Nynäshamn

RESEGUIDE

Kaotiskt myller och sköna utflykter

MY SKARSGÅRD

Befriad från skam

ALLSVENSKAN

HIF fick sin pokal

FOTO

Nu vill alla vara tant

PREMIER LEAGUE

City krossade United i derbyt

